

Μαρκινός Αθανάσιος

Πρόεδρος ΤΟΕΒ Ταυρωπού Καρδίτσας

Απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο του yrethe.gr

1. Ποια είναι κατά την άποψή σας τα βασικά προβλήματα των οργανισμών που διαχειρίζονται συλλογικά το νερό άρδευσης (ΤΟΕΒ, ΓΟΕΒ) ;

Το βασικότερο όλων είναι ότι η λειτουργία τους και η εξυπηρέτηση της άρδευσης των παραγωγών γίνεται με κατά κανόνα πεπαλαιωμένες υποδομές άρδευσης. Τα δίκτυα αυτά έγιναν τα περισσότερα πριν από σχεδόν 50 χρόνια όταν υπήρξε κεντρική κατεύθυνση και βούληση για την υλοποίησή τους. Από τότε και μετά, κατά την άποψή μου, δεν έγινε ποτέ σοβαρή και συνολική προσπάθεια εκσυγχρονισμού αυτών των δικτύων από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Αντιθέτως, ότι έχει γίνει και δυστυχώς συνεχίζει να συμβαίνει και σήμερα, έγινε μεμονωμένα εξυπηρετώντας πολιτικές κυρίως σκοπιμότητες και χωρίς να ληφθεί υπόψη μια συνολική ιεράρχηση των αναγκών με χρήση επιστημονικής μεθοδολογίας που να στηρίζεται σε δείκτες εξοικονόμησης νερού, περιβαλλοντικού οφέλους και εθνικού αναπτυξιακού οφέλους.

Δευτερευόντως, θα μπορούσε να αναφερθεί ότι η λειτουργία τους στηρίζεται σ' ένα αναχρονιστικό θεσμικό και νομικό πλαίσιο που έχει πλέον ξεπεραστεί και υπάρχει ανάγκη εκσυγχρονισμού του.

Η λειτουργία των οργανισμών αυτών στηρίζεται σε διοικήσεις που εκλέγονται από τα ίδια τα μέλη, που πολλές φορές δεν μπορούν να ανταποκριθούν πλήρως στις πραγματικές απαιτήσεις. Λειτουργούν αρκετά συχνά με βάση πελατειακά κριτήρια και με τον ίδιο τρόπο γίνεται η επιλογή του στελεχιακού δυναμικού τους. Υπάρχουν περιπτώσεις που μπορεί αυτό να οφείλεται και στην άγνοια που έχουν σχετικά με τις

σύγχρονες απαιτήσεις. Θεωρώ όμως ότι το αυτοδιοίκητο των οργανισμών πρέπει να διατηρηθεί, αλλά θα πρέπει όμως να υπάρξουν δικλείδες ελέγχου και λειτουργίας που να προστατεύουν και να διατηρούν τη βιωσιμότητα των οργανισμών από φαινόμενα σαν τα παραπάνω.

Οι υπάλληλοι που στελεχώνουν τους οργανισμούς σήμερα χαρακτηρίζονται από χαμηλή επιστημονική εξειδίκευση ως προς το αντικείμενο για το οποίο συστάθηκε ο κάθε οργανισμός και επί της ουσίας είναι απλοί διεκπεραιωτές της καθημερινότητας. Ακόμη κι αν έχουν την προθυμία να εξελιχθούν κανείς δεν ασχολήθηκε σοβαρά μ' αυτό.

2. Θεωρείτε ότι σε γενικές γραμμές οι οργανισμοί αυτοί είναι οικονομικά βιώσιμοι ; Υπάρχει πρόβλημα εισπραξιμότητας των οφειλών(ληξιπρόθεσμες οφειλές) από τα μέλη τους ή/και υποτιμολόγησης των υπηρεσιών τους (αρδευτικά τέλη) ; Υπάρχει σε γενικές γραμμές πρόβλημα ανταπόκρισης στις οικονομικές τους υποχρεώσεις ;

Σε αρκετές περιπτώσεις όπως σας προανέφερα, τα αρδευτικά δίκτυα είναι σε φάση κατάρρευσης και τα κόστη συντήρησης είναι πλέον δυσθεώρητα. Σε τέτοιες καταστάσεις, θα πρέπει να εκτιμηθεί η βιωσιμότητα των ενεργειών και αν αποδειχθεί ότι απαιτείται να γίνει εκσυγχρονισμός και υποχρεωτική αντικατάσταση των δικτύων ακόμη και με χρήση μακροχρόνιας αυτοχρηματοδότησης αφού εν τέλει θα είναι μια λύση πιο συμφέρουσα.

Σε γενικές γραμμές όμως, απειλείται σήμερα η οικονομική βιωσιμότητα λόγω χρεών που έχουν συσσωρευτεί από το παρελθόν. Είναι κανόνας σε τέτοιες περιπτώσεις, οι διοικήσεις να επιτρέπουν την ύπαρξη ληξιπροθεσμίας, ώστε πουλώντας εκδούλευση στους παραγωγούς να διατηρούν την διασφάλιση της παραμονής τους στην διοίκηση. Το ίδιο συμβαίνει και με τα αρδευτικά και στραγγιστικά τέλη που ακόμη κι αν διαταράσσεται η ισοσκέλιση εσόδων-εξόδων και άρα αναπροσαρμογή τους (ως ανταποδοτικά), οι περισσότερες

διοικήσεις δεν το επιλέγουν για να μην επωμιστούν «πολιτικό κόστος». Τα τελευταία χρόνια που το φαινόμενο έγινε πιο οξύ, καταλαβαίνετε ότι οι κακοπληρωτές είναι περισσότεροι άρα και πλειοψηφία στην εκλογή των Διοικητικών Συμβουλίων.

Όπως προανέφερα, το πρόβλημα λύνεται με την ύπαρξη ασφαλιστικών δικλείδων που ο νομοθέτης θα πρέπει να επιβάλει στις αποφάσεις των διοικήσεων ώστε να μην μπορούν να αυτενεργούν σε βάρος της βιωσιμότητας των οργανισμών, τόσο στην είσπραξη των ληξιπρόθεσμων, όσο και στην αναπροσαρμογή των τελών στα αναγκαία μεγέθη.

Επίσης θεωρώ, ότι στο πλαίσιο των μέτρων πίεσης προς τους παραγωγούς **δεν** πρέπει να περιλαμβάνεται η διακοπή του αρδευτικού νερού (ως δημόσιου αγαθού), καθώς είναι βασικός παράγοντας της αγροτικής παραγωγής και η έλλειψή του δημιουργεί πολλαπλές αρνητικές παρενέργειες στην συνολική παραγωγική διαδικασία αλλά και στην ίδια την ομαλή λειτουργία των αρδευτικών δικτύων που οι οργανισμοί διαχειρίζονται. Αντιθέτως, υπάρχουν πλέον πιο πρόσφοροι τρόποι να γίνουν όλοι οι παραγωγοί πιο συνεργάσιμοι και υπεύθυνοι. Όλοι κάνουν δηλώσεις ΟΣΔΕ, έχουν ΑΦΜ, εισπράττουν επιδοτήσεις και επιστροφές φόρων.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει οι οργανισμοί να έχουν πρόσβαση σε επικαιροποιημένα δεδομένα που αφορούν τους παραγωγούς και τους ιδιοκτήτες (ΟΣΔΕ, ΔΟΥ, Κτηματολόγιο) με την κατάλληλη βέβαια μέριμνα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Αλήθεια απορώ γιατί στην εποχή της πληροφορίας και των ψηφιακών δεδομένων ο κάθε οργανισμός να έχει διαφορετικό τρόπο διαχείρισης, βάση δεδομένων και λογισμικό διαχείρισης του κτηματολογικού πίνακα. Θα μπορούσε να γίνει μία φορά για όλους.

3. Οι ΤΟΕΒ ανταποκρίνονται ικανοποιητικά στην αναγκαιότητα αλλά και αυτονόητη υποχρέωσή τους να συντηρούν και να διαχειρίζονται τον εξοπλισμό (αντλίες, μηχανήματα κλπ) και τα έργα υποδομής που χρησιμοποιούν για την εξυπηρέτηση των αρδευτών ;

Νομίζω ότι έμμεσα απαντήθηκε παραπάνω. Ωστόσο, θα αναφέρω και πάλι την ανάγκη για ανάλυση κόστους οφέλους και της επιβολής δεικτών. Από τα πρώτα πράγματα που υιοθέτησα στο ΤΟΕΒ Ταυρωπού είναι η μέτρηση και κοστολόγηση της δαπάνης ανά μονάδα παραγόμενου έργου, ώστε να συγκριθεί με το αντίστοιχο κόστος χρήσης ιδιωτών εργολάβων. Η χρήση πεπαλαιωμένου εξοπλισμού κατά κανόνα είναι ασύμφορο και οδηγεί σε κόστη πολύ μεγαλύτερα από το κόστος χρήσης καινούργιου εξοπλισμού συμπεριλαμβάνοντας και τις αποσβέσεις. Βέβαια εκτιμώ, ότι πολλές διοικήσεις και εργαζόμενοι «επιδιώκουν» τη χρήση πεπαλαιωμένου εξοπλισμού για να έχουν «φουσκωμένες» δαπάνες συντήρησης..... και άλλοθι για την χαμηλή παραγωγικότητα....

4. Μετά την εδώ και πολλά χρόνια κατάργηση των Διευθύνσεων Εγγείων Βελτιώσεων θεωρείτε ότι είναι επαρκής η κάλυψη των αναγκών σας σε τεχνική και διοικητική υποστήριξη ; Επίσης θεωρείτε ότι η υπαγωγή των ΤΟΕΒ/ΓΟΕΒ υπό την εποπτεία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (αρχικά στους ΟΤΑ και προσφάτως στις Περιφέρειες) υποκαθιστά επαρκώς τις παραπάνω ανάγκες ;

Κατά την άποψή μου όχι. Αυτό βέβαια συμβαίνει διότι κανένας δεν ασχολήθηκε σοβαρά τις τελευταίες δεκαετίες με την βελτίωση και τον σαφή καθορισμό του όρου της «εποπτείας» στους εν λόγω οργανισμούς. Με τον «Καλλικράτη» δεν συνέβη σίγουρα αυτό, δημιουργώντας μια ομιχλώδη κατάσταση στη σχέση των δήμων με τους ΤΟΕΒ, αλλά και σήμερα με την μεταφορά της εποπτείας στην αιρετή περιφέρεια ζούμε μια από τα ίδια και μπορώ να πω και χειρότερα. Αναφέρω χαρακτηριστικά ότι ένα χρόνο μετά και δεν έχει ακόμη και σήμερα συσταθεί η αρμόδια υπηρεσία.....

5. Εκτιμάτε ως επιτυχή ή όχι την συμβολή των ΤΟΕΒ στους σημερινούς στόχους της πολιτείας και τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τα Διαχειριστικά Σχέδια (οδηγία 60/2000) σχετικά με την περιβαλλοντική προστασία των υδάτινων πόρων

που διαχειρίζονται, των υπόγειων υδροφορέων, τον περιορισμό των καταναλώσεων, την ρύπανση από τους γεωργούς, τα φάρμακα και τα λιπάσματα ; Γενικά οι ΤΟΕΒ ανταποκρίνονται στο ρόλο ενός σύγχρονου οργανισμού χρηστών-διαχειριστών νερού ;

Κατά την άποψή μου, αν κάνετε μια δημοσκόπηση μεταξύ των παραγωγών-χρηστών και μελών των οργανισμών σχετικά με την γνώση της Ευρωπαϊκής οδηγίας και των κατευθύνσεών της, εκτιμώ ότι θα απογοητευτείτε. Παρόμοια κατάσταση υπάρχει στις διοικήσεις και στο προσωπικό, χωρίς να έχουν οι ίδιοι την κύρια ευθύνη.

6. Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο των ΤΟΕΒ/ΓΟΕΒ καλύπτει τις ανάγκες που έχουν διαμορφωθεί έως σήμερα για τους οργανισμούς αυτούς ; Τι μέτρα πρέπει να ληφθούν για την βελτιστοποίηση της λειτουργίας τους ;

Σίγουρα όχι. Αναφέρθηκαν εκτενώς παραπάνω.

Μαρκινός Αθανάσιος

Πρόεδρος ΤΟΕΒ Ταυρωπού Καρδίτσας